

Žiadosť JUDr. Pavla Uhríka, sudcu Okresného súdu Pezinok o stanovisko Súdnej rady Slovenskej republiky, či je výkon funkcie predsedu občianskeho združenia, ktorý je zároveň aj štatutárom občianskeho združenia, zlučiteľný s výkonom funkcie sudcu

JUDr. Pavol Uhrík, sudca Okresného súdu Pezinok sa obrátil na Súdnu radu Slovenskej republiky so žiadosťou o zaujatie stanoviska, **či je jeho výkon funkcie predsedu občianskeho združenia Klub NEXTOP, ktorý je zároveň aj štatutárom občianskeho združenia, zlučiteľný s výkonom funkcie sudcu.**

Sudca vo svojej žiadosti uvádza, že Klub NEXTOP nevykonáva podnikateľskú činnosť, je založené za účelom spoločenského, duchovného rozvoja a ochrany životného prostredia. Príjem občianskeho združenia plynie z prijatých 2 percent daní fyzických a právnických osôb, členského a darov.

Ako príloha žiadosti boli okrem iného doručené Stanovy Klubu NEXTOP, z ktorých vyplýva, že Klub NEXTOP je nezávislé občianske združenie, ktoré pôsobí na území Slovenskej republiky a jeho cieľom je :

- A) zabezpečiť plnohodnotný spoločenský život a duchovný rozvoj členov
- B) organizovať spoločenské, vzdelávacie, športové, odborné i voľno-časové aktivity,
- C) napomáhať intelektuálnemu, odbornému a športovému rozvoju členov,
- D) rozvoj a ochrana duchovných hodnôt,
- E) ochrana ľudských práv,
- F) ochrana a tvorba životného prostredia,
- G) podpora športu detí, mládeže a zdravotne postihnutých občanov,
- H) pomáhať rozvíjať pomoc, cezhraničnú pomoc, spoluprácu a športové aktivity,
- I) spolupracovať s inými organizáciami doma i v zahraničí,
- J) ochrana spotrebiteľa,
- K) kupovaním, alebo prenájmom lesných pozemkov a iniciovaním vyhlasovania týchto pozemkov za súkromné prírodné rezervácie,
- L) ochranou lesného fondu, sústavným a plánovitým zveľaďovaním lesa, snahou o presadenie racionálneho lesného hospodárenia, ktoré je v súlade so zásadami pokrokovej biológie, techniky a ekonomiky,
- M) pomocou pri vypracovaní podkladov na určovanie dlhodobých cieľov a úloh lesného hospodárenia prispieť k zlepšeniu funkcií lesov,

N) poľnohospodárstvo včítane predaja nespracovaných poľnohospodárskych a lesných výrobkov za účelom spracovania, alebo ďalšieho predaja.

Predseda Klubu NEXTOP je podľa doručených stanov najvyšším výkonným predstaviteľom. Predseda Klubu NEXTOP je štatutárnym orgánom, ktorý koná v jeho mene najmä, ale nielen v majetkovoprávných, pracovnoprávných a v administratívno-právných vzťahoch Klubu NEXTOP. Predseda ďalej:

- a) riadi a koordinuje činnosť Predsedníctva NEXTOP,
- b) zvoláva a vedie rokovania Predsedníctva NEXTOP,
- c) zastupuje NEXTOP vo vzťahu k tretím subjektom,
- d) plní ďalšie úlohy vyplývajúce mu zo Stanov alebo z ostatných dokumentov NEXTOP prijatých ústrednými orgánmi NEXTOP,
- e) jeho funkcia je zlučiteľná s inými funkciami a členstvami v orgánoch NEXTOP.

▪ *Podľa §1 zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov*

(1) Občania majú právo slobodne sa združovať.

(2) Na výkon tohto práva nie je potrebné povolenie štátneho orgánu.

(3) Tento zákon sa nevzťahuje na združovanie občanov

a) v politických stranách a politických hnutiach,

b) na zárobkovú činnosť alebo na zabezpečenie riadneho výkonu určitých povolání,

c) v cirkvách a náboženských spoločnostiach,

d) na výkon práva poľovníctva.

Pri posudzovaní činností, ktoré môže sudca vykonávať a ich zlučiteľnosti alebo nezlučiteľnosti s výkonom funkcie sudcu, je potrebné vychádzať predovšetkým z ustanovenia čl. 29 a čl. 145a Ústavy Slovenskej republiky.

▪ *Podľa čl. 29 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky*

(1) Právo slobodne sa združovať sa zaručuje. Každý má právo spolu s inými sa združovať v spolkoch, spoločnostiach alebo iných združeniach.

(3) Výkon práv podľa odsekov 1 a 2 možno obmedziť len v prípadoch ustanovených zákonom, ak je to v demokratickej spoločnosti nevyhnutné pre bezpečnosť štátu, na ochranu verejného poriadku, predchádzanie trestným činom alebo na ochranu práv a slobôd iných.

Uvedené ústavné právo je obdobne zakotvené aj v čl. 11 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd: „Každý má právo ... na slobodu združovať sa s inými ... Výkon týchto práv môže podliehať len takým obmedzeniam, ktoré stanovuje zákon a ktoré sú nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, na predchádzanie nepokojom alebo zločinnosti, ochranu zdravia alebo morálky alebo ochranu práv a slobôd iných...“

- *Podľa čl. 145a Ústavy Slovenskej republiky*

(2) Sudca vykonáva funkciu ako svoje povolanie. Výkon funkcie sudcu je nezlučiteľný s funkciou v inom orgáne verejnej moci, vrátane funkcie predsedu Súdnej rady Slovenskej republiky, so štátnozamestnaneckým pomerom, s pracovným pomerom, s obdobným pracovným vzťahom, s podnikateľskou činnosťou, s členstvom v riadiacom alebo kontrolnom orgáne právnickej osoby, ktorá vykonáva podnikateľskú činnosť, ani s inou hospodárskou alebo zárobkovou činnosťou okrem správy vlastného majetku, vedeckej, pedagogickej, literárnej alebo umeleckej činnosti a členstva v Súdnej rade Slovenskej republiky.

Nezlučiteľnosť výkonu funkcie sudcu s výkonom inej funkcie alebo činnosti rieši aj ustanovenie § 23 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

- *Podľa § 23 ods. 1 zákona č. 385/2000 Z. z.*

Výkon funkcie sudcu je nezlučiteľný s funkciou v inom orgáne verejnej moci, so štátnozamestnaneckým pomerom, s pracovným pomerom, s obdobným pracovným vzťahom, s podnikateľskou činnosťou, s členstvom v riadiacom alebo kontrolnom orgáne právnickej osoby, ktorá vykonáva podnikateľskú činnosť, ani s inou hospodárskou alebo zárobkovou činnosťou okrem správy vlastného majetku, vedeckej, pedagogickej, literárnej alebo umeleckej činnosti a okrem členstva v súdnej rade.

- *Podľa čl. III. Zásad sudcovskej etiky prijatých Súdnou radou Slovenskej republiky dňa 15. 12. 2015*

(8) Sudca vykonáva svoje osobné a mimosúdne aktivity tak, aby bolo minimalizované riziko ich konfliktu s jeho povinnosťami vyplývajúcimi zo sudcovskej funkcie.

(9) Sudca sa nepodieľa na takom druhu aktivít, ktoré by narušovali riadne plnenie jeho sudcovských povinností.

(10) Sudca nesmie byť členom najmä organizácií presadzujúcich a hlásajúcich nenávisť či praktizujúcich nezákonnú diskrimináciu osôb z dôvodu ich rasového a etnického pôvodu, pohlavia, vierovyznania, národnosti alebo sexuálnej orientácie.

(11) Sudca nesmie vyžadovať ani prijímať žiadne dary, ani výhody a výsady, nech už majú akúkoľvek podobu a sú ponúkané jemu, najmä v snahe ovplyvniť tak rozhodnutie sudcu. Sudca sa môže angažovať v občianskych aktivitách pokiaľ tieto nemajú negatívny dopad na jeho nestrannosť a nezasahujú nepriaznivo do výkonu jeho sudcovských povinností.

Vyššie uvedenými ustanoveniami je vyjadrená nezlučiteľnosť výkonu funkcie s výkonom iných funkcií, ktorá vyplýva z princípu rozdelenia moci v štáte a nezávislosti sudcu. V zákone sa taxatívne vymedzuje, kedy a za akých podmienok môže sudca vykonávať činnosť, z ktorej môže mať popri plate ďalší príjem, pričom vymedzený okruh činností je úzko spätý s oprávnením sudcu spravovať vlastný majetok a majetok svojich detí a s právom využiť svoje osobnostné predpoklady v športovej alebo umeleckej či vedeckej a pedagogickej činnosti.

Činnosť, ktorú môže sudca vykonávať, by však žiadnym spôsobom nemala narúšať riadny výkon povinností sudcu a ktorá by mohla mať negatívny dopad na jeho nestrannosť. Sudca by sa nemal zúčastňovať na získavaní finančných prostriedkov pre združenie alebo používať, prípadne umožniť používanie prestíže sudcovského úradu na takýto účel, čím nie je obmedzené jeho právo, aby bol vedený ako správca, riaditeľ alebo predseda takého združenia.

Ústava, zákon o sudcoch, zákon o združovaní občanov, ani iný zákon neobmedzujú právo sudcu založiť občianske združenie, byť jeho členom alebo vykonávať funkciu v ňom.

Sudca založením občianskeho združenia alebo členstvom v ňom alebo vykonávaním funkcie v ňom realizuje svoje ústavné právo, ktorého výkon nie ústavou ani zákonom sudcovi obmedzený.

Tento záver potvrdzuje aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 17. februára 2004, týkajúci sa sťažnosti Maestri proti Taliansku, týkajúcej sa disciplinárnej zodpovednosti sudcu za členstvo v slobodomurárskej lóži, v ktorom ESĽP vo vzťahu členstva sudcu v uvedenom združení konštatoval porušenie čl. 11 Európskeho dohovoru.

Záver:

Vychádzajúc zo žiadosti JUDr. Pavla Uhríka, priložených príloh k žiadosti a vyššie citovaných ustanovení odporúčame zaujať nasledovné stanovisko:

Na základe posúdenia dostupných informácií v spojení s § 23 ods. 1 zákona č. 358/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov **výkon funkcie predsedu občianskeho združenia Klub NEXTOP, ktorý je zároveň aj štatutárom občianskeho združenia je zlučiteľný s výkonom funkcie sudcu.**

Vypracoval: Odbor legislatívno-právny